

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha, 2016

Ing. Petra Hývnarová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Taneční umění

Pedagogika tance

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

FÚZE TANEČNÍCH STYLŮ SOUČASNOSTI

Ing. Petra Hývnarová

Vedoucí práce: Mgr. MgA. Andrea Opavská, Ph.D.

Oponent práce: Doc. Mgr. Václav Janeček, Ph.D.

Datum obhajoby: 6. 6. 2016

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Dance Art

Dance pedagogy

BACHELOR THESIS

FUSION OF DANCE STYLES

Ing. Petra Hývnarová

Supervisor: Mgr. MgA. Andrea Opavská, Ph.D.

Work opponent: Doc. Mgr. Václav Janeček, Ph.D.

Date of defense: 6. 6. 2016

Allotted academic title: BcA.

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Fúze tanečních stylů současnosti

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků bakalářské práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. MgA. Andree Opavské, Ph.D. za odborné vedení, konzultace a připomínky, Carli Jeffersonové a Prestnovi Muiovi, za poskytnutý čas při rozhovoru, cenné informace a inspiraci při tvorbě této bakalářské práce. Děkuji také Mgr. Daně Martin a MgA. Vendule Poznarové za jazykovou úpravu, rodině a přátelům za důvěru a podporu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce upozorňuje na nově vznikající trend, kterým je fúzování tanečních stylů a technik. Na základě zkoumání společných principů a pedagogické praxe dvou vybraných profesionálních lektorů je přiblížen proces fúzování a jeho vliv ve výuce tance. Odborný text je doplněn zamyšlením nad tímto současným trendem, který je rozšířený hlavně v komerční sféře. Problematika, kterou zde nastínuji, vytváří pouze úvod k dalšímu zkoumání a analýze principu, který se časem může stát mezníkem ve vývoji tance a taneční pedagogiky.

Abstract

This bachelor thesis points out the new arising trend, that is a fusion of dance styles and techniques. Based on the researching of mutual principles and teaching practice of two selected professional dance teachers, it is described the process of fusing and its influence on the area of dance teaching. The context is completed with reflection of this actual trend, which is absolutely inherent way of the next development on the field of dance. This work is creating an introduction for further studying and analysing principle, which could become milestone in the dance and dance pedagogy evolution.

Obsah

1	Úvod	1
2	Vývoj tanečních stylů a technik.....	3
2.1	Obecné principy fúze tanečních stylů	6
3	Pedagogové využívající fúzi tanečních stylů	8
3.1	Carli Jeffersonová - rytmický živel	8
3.1.1	<u>Taneční vzdělání a praxe</u>	9
3.1.2	<u>Popis a struktura lekce step flow</u>	11
3.1.3	<u>Zhodnocení lekce</u>	14
3.2	Preston Mui – sharp moving sweatheart	15
3.2.1	<u>Taneční vzdělání a praxe</u>	15
3.2.2	<u>Popis a struktura lekce street jazz</u>	17
3.2.3	<u>Zhodnocení lekce</u>	19
4	Vliv fúze na vlastní pedagogickou praxi.....	20
4.1	Používané principy.....	20
4.2	Popis a struktura lekce contemporary latino.....	22
4.3	Zdroje inspirace	22
5	ZÁVĚR.....	24
6	PRAMENY A LITERATURA	27
7	PŘÍLOHY	30
7.1	Rozhovor s Carli Jeffersonovou - Praha, 10. 1. 2016	30
7.2	Rozhovor s Prestonem Muiem - Praha, 20. 2. 2016.....	34
7.3	Ukázky pedagogické a choreografické práce Carli Jeffersonové a Prestona Muie na DVD nosiči	37

1 Úvod

Píše se druhé desetiletí 21. století. Tempo současné doby se stále zrychluje. Díky moderním technologiím se nám „otevírají dvěře“ do světa, ve kterém je možné získat snadno a rychle potřebné informace. Globalizace se nevyhnula ani tanečnímu prostředí. Ovšem progres jakékoli lidské činnosti je nezastavitelný.

Cílem této bakalářské práce je upozornit na nově vznikající trend, kterým je fúzování nebo-li kombinování tanečních stylů a technik. A vytvořit tak úvod k možnému následnému zkoumání a analýze principu, který se může podle mého názoru stát dalším mezníkem ve vývoji tance a taneční pedagogiky. V první části shrnuji vývoj tance a také vysvětluji pojem fúze tanečních stylů na základě společných principů, které jsem za svou dosavadní pedagogickou praxi vyzorovala. Pro konkrétnější představu jsem zvolila pedagogický přístup dvou lektorů, kteří mě ovlivnili, a jež ve svých hodinách kombinují různé taneční techniky a styly. Ve druhé části zaměřuji pozornost na Carli Jeffersonovou, původem z Velké Británie a Prestona Muie ze Spojených států amerických. V osobních strukturovaných rozhovorech s těmito pedagogy, cíleně vedených k této odborné práci, jsem pokládala otevřené otázky¹ týkající se jejich vzdělání, vnímání současného tance, přístupu k metodickému fúzování apod. Na základě rozboru jejich taneční lekce přiblížím proces fúzování. Sleduji taneční život a vývoj pedagogické praxe těchto lektorů, ze které se vyvinul jejich pedagogický styl, dle mého přesvědčení odpovídající termínu fúze. Na závěr uvádím vliv fúze a jeho využití v rámci mé vlastní pedagogické praxe.

Vzhledem k aktuálnosti tématu není snadné nalézt odbornou literaturu, a proto mi jako hlavní zdroj informací sloužily již zmíněné osobní rozhovory a vlastní praktické zkušenosti, získané v rámci workshopů. Tento text rovněž rozvíjím i o odborné poznatky a myšlenky, opřené o citace z literatury zabývající se taneční tematikou i z jejich úhlu pohledu. Patří mezi ně publikace s názvem Metoda

¹ „V otevřené otázce se může dotazovaná osoba vyjádřit svými slovy podle vlastního uvážení“ viz. KAUFMANN, Jean-Claude. Chápající rozhovor. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-033-9.

taneční výchovy technikou Lestera Hortona Davida Strnada nebo Čítanka světové choreografie 20. století spoluautorek Niny Vangeli a Ladislavy Petiškové. Velikou inspirací byla i disertační práce Andrey Opavské, která se věnuje tématu současného tance v devadesátých letech 20. století v Čechách. Pro praktickou představu o současném trendu „fúzování“ v streetových tanečních technikách přikládám jako přílohu k bakalářské práci i dvd s ukázkami pedagogické a choreografické činnosti Carli Jeffersonové a Prestona Muie.

2 Vývoj tanečních stylů a technik

Historie taneční pedagogiky sahá do počátků dějin lidstva. Do okamžiku kdy se lidé začali veřejně vyjadřovat i mimoverbálním způsobem a tanec přijali jako přirozenou součást spirituálního, společenského a později také kulturního života. Vztah k tanci se v minulosti proměňoval, a to i v rámci různých společenských vrstev. Na rozvoji tance se mimo jiné podílela i od 15. století klasická taneční technika. Ta vévodila výuce a prezentaci tanečního umění až do počátku 20. století, kdy se objevuje moderní tanec. Začal se rozvíjet s příchodem pedagogů, kteří si uvědomovali nutnost vytvoření techniky a vývoj metodik pro dosažení nového tanečního projevu. Jejich jména jsou však navždy zapsána do dějin taneční pedagogiky. Jsou jimi Isadora Duncanová, Rudolf Laban, Martha Grahamová, Doris Humphreyová, Lester Horton, José Limón, Merce Cunningham atd. Vzhledem k informačním technologiím tehdejší doby byl proces vzdělávání a pokroku taneční metodiky pomalejší a některým společenským či sociálním vrstvám nedostupný. Určitá uzavřenost jednotlivých prostředí jejich éry také vedla ke vzniku nejen ucelenější, ale i odlišné představě o technice tance.

Logický posun ve zcela přirozeném vývoji tanečního umění nastal přijetím postmoderních principů a formováním současného tance na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let minulého století. Pojem současný tanec velice důkladně zkoumá a vysvětluje ve své dizertační práci Andrea Opavská. Vychází mimo jiné z definice pospané ve francouzském slovníku tance. *„V rozebíraném Le Moalově hesle ve slovníku Larousse je také uvedeno, že přímo aktéři z taneční komunity v průběhu sedmdesátých let velmi intenzivně vyvíjeli ve Francii iniciativu, aby odlišili svůj přístup i pojetí tance od dění v tanci moderním. Skrze pojmenování základních rysů současného tance zároveň identifikovali sami sebe. Současný tanec podle nich zdůrazňuje individualitu autora oproti moderní tendenci zakládání škol a definování nových technik. Jeho cílem není splynout s konkrétní taneční technikou. Sahá po již známých technikách, aniž by je musel respektovat v jejich čistotě a virtuózním provedení. Často vede živý dialog s dalšími uměleckými disciplínami a je stejně jako ony zasažen všeobecně rozšířeným jevem jakési vnitřní potřeby umělců identifikovat se s pojmem*

„současný“. *Pojem současný tanec není výrazem pro charakteristiku stylu, ale pro jiný přístup k tvorbě. Vybírá „taneční úryvky“ z historie, aby je aktualizoval v novém pojetí.*“ (OPAVSKÁ 2014:13) Tato definice má podle mého názoru téměř shodné směřování jako aktuální dění v tanci. Současný tanec se nevymezuje vůči předchozím etapám tance, naopak z nich čerpá a pracuje s nimi podle individuální potřeby uměleckého sdělení. Jistou paralelu k tomuto vývoji v současnosti vidím v trendu fúzování stylů. Jeho aktéři se také nevymezují vůči jednotlivým stylům nebo technikám, ale propojují je a tvoří tak nový pohybový slovník. Lze tedy konstatovat, že fúzování má své počátky už v sedmdesátých letech mezi francouzskými tanečními umělci. Dnes však funguje více v rovině inspirací populárních tanečních stylů².

V dnešní době už jednoznačně tanec vykročil k vytvoření dalších úrovní taneční vnější i vnitřní vizualizace, ve které už jsou hranice jednotlivých stylů rozmazané. Vkus nové generace tanečních diváků se posunul také s rozvojem street dance³. Tématem street dance v Čechách se ve své bakalářské práci zabývala Natálie Stejskalová, která popsala jeho vznik a vývoj těmito slovy: *“Street dance původně vznikl jako živelný tanec pocházející z hnutí pouličních gangů mladých Američanů. Postupem času se street dance vyvinul v profesionální taneční styl, který má svoji ustálenou taneční techniku, názvosloví, tradici a strukturu a také své školy, kurzy a workshopy a následně na ně navazující soutěže a přehlídky (tzv. battly). Pro českou street dance scénu u nás byl rozhodující rok 1990, protože po sametové revoluci se k nám konečně bez omezení dostala hudba ze Spojených států, kvalitní rap, což byla pro tanec velká inspirace.”* (STEJSKALOVÁ 2014:4)

² „Míní se tím individuální styl jednoho umělce, autorský styl, tzv. „rukopis“. Jde o prostředek a rezultat výrazu osobnosti autora, o informaci o něm samém, o jeho vztahu k objektivní složce předmětu, k životu, k realitě, k problémům doby etc. V krajních případech lze mluvit o různých stylových obdobích jednoho a téhož autora, ba i o jedinečném stylu pouze jednoho díla.“ Analýza tance: Konkrétní problematika taxonomie umění AMU.[online].[cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2999>

³ Street dance v sobě zahrnuje styly typu hip hop, break dance (bboying), new style, krump, twerk, popping, locking, waacking, electric boogaloo, funk style, house dance a jiné. (STEJSKALOVÁ 2014)

Globalizace se nevyhnula ani tanečnímu prostředí. Všechny informace jsou díky internetu rychle a snadno dosažitelné. Díky jejich obrovskému množství se mnohdy ztrácí jejich kvalita a pravdivost. Paleta tanečních stylů vybízí k vzájemné kombinaci a experimentování. V současnosti se objevuje nový trend⁴, který využívá fúzi různých technik a stylů. Možná i proto v této oblasti už nenacházíme tak zřetelná jména nové generace pedagogů, či hlavně metodiků tance. Už se nejedná o vývoj jednotného čistého stylu, ale o fúze metodik už vzniklých a kombinovaných na základě zkušeností jednotlivých pedagogů. V komerční sféře se v rámci fúzování běžně setkáváme s názvy lekcí jako contemporary jazz, street jazz, jazz funk, step flow, contemporary latino, contemporary hip hop, modern fusion apod. Prolínáním nebo chceme-li fúzováním, objevují stále nové možnosti, které jsou v krátkodobém horizontu nevyčerpatelné. A tak je těžké, řekněme nemožné pojmenovávat nové styly, fixovat je a určovat jejich představitele.

Unikátní výjimkou je aktuálně snad jen Ohad Naharin, který svým stylem Gaga a několika vrstvami jeho metodiky zpřístupnil tanec i netanečnickům. Tanečnickům pak objevil nový způsob sebezdokonalování a rozvoje pohybové fantazie. Dá se říct, že je to první taneční pedagog, který dobil celý svět. Sám Ohad Naharin popisuje svou metodu takto: *„GAGA je pohybový jazyk, ve kterém se dá pracovat i s netanečnickými. I přesto, že nechcete být na scéně, můžeme něco sdílet a trénovat svá těla pomocí stejných prvků jako špičkoví tanečníci. Stejně tak můžeme mluvit o toku energie, o oslabených místech našeho těla, o pohybových návycích, o dynamice, o stavbě, o všem co je důležité pro tanečnické, ale i pro lidi vůbec. Když mluvím s tanečnickými o pohybu, často se bavíme o „ozvěně tance“. Když pohnu rukou, ozvěna se projeví ve zbytku těla. Když pozorujeme malé děti, liší se od nás tím, že mají velmi silnou ozvěnu pohybu a nesnaží se ji kontrolovat. Když vyrosteme, ozvěnu potlačujeme, ovládáme ji. Jedna z nejdůležitějších věcí pro tanečnicka je být si té ozvěny vědom, používat ji, vrátit ji zpátky. Ozvěna*

⁴Celkový, obecný sklon, směřování, vývojová tendence. [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.net>

*pohybu také odráží schopnost zbavovat se strachu, úzkostí a hněvu. Tanec spočívá nejdřív v tom, že posloucháte své tělo, než mu řeknete, co má udělat.*⁵

2.1 Obecné principy fúze tanečních stylů

I přesto, že možnosti fúze taneční stylů a technik jsou takřka neomezené, dá se podle mého názoru vyzorovat několik spojujících principů, které zde uvádím:

- **Vždy se jedná o kombinaci několika technik či stylů.**

Oblíbená je kombinace klasické techniky s moderní obohacena o signifikantní prvky street dance, latinskoamerických tanců nebo jiné pohybové oblasti (bojová umění, jóga, akrobacie, apod.)

- **Struktura hodiny se liší dle potřeb pedagoga, který zároveň bývá i choreografem.**

Neexistuje jasně daná skladba lekce, tak jak tomu je např. u techniky Marthy Grahamové. Pedagog si utváří vlastní strukturu lekce a jejího pohybového materiálu, čímž tanečnice zároveň fyzicky a mentálně připraví na následnou tvorbu. V oblasti street dance a komerční sféry se jedná spíše o kratší choreografická díla cca do deseti minut.

- **Obvykle se v názvu lekce objeví konkrétnější označení nejvýraznějších spojovaných stylů.** (contemporary jazz, street jazz, contemporary latino, jazz funk, step flow atd.)
- **Metodika lekce nenese jméno svého představitele na rozdíl od metodiky Marthy Grahamové, José Limóna apod.**
- **Samotná práce s pohybovým aparátem se často odvíjí od individuálního fyzického nastavení pedagoga.**

Ten pracuje podle zkušeností se svým vlastním tělem, experimentuje s dynamikou a snaží se posunovat hranice pohybových možností lidského těla.

- **Obsah lekce klade důraz na vědomé provádění jednotlivých pohybů.**

⁵ Ohad Naharin v pořadu na Plovárně. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/215522160100027-na-plovarne-s-ohadem-naharinem/>

Příkladem je pro mě technika Gaga, která udržuje mysl v neustálém mentálním napětí ve sledu měnících se pokynů. Zdůrazňuje se provedení pohybu, udělej to „jinak“, na místo běžného udělej to „lépe“.

Největší rozmach má trend fúze tanečních stylů ve Spojených státech amerických, ale začíná se čím dál více rozvíjet také v Evropě a České republice. Vyučuje se hlavně v soukromých tanečních studiích a školách pro veřejnost.⁶

⁶ Na tuzemských konzervatořích se stále vyučuje klasická baletní technika, moderní taneční techniky a současný tanec.

3 Pedagogové využívající fúzi tanečních stylů

Jak jsem již zmínila v úvodu, cílem této práce je mimo jiné seznámení se dvěma pedagogy, kteří využívají fúzi tanečních stylů a technik ve své výuce. Osobnost pedagoga patří k hlavním zdrojům při zkoumání a popisu taneční lekce. Je důležité vědět, jaké má vzdělání, kde získával zkušenosti, od jakých lidí se učil, kdo ho v životě ovlivnil apod. Oba vybraní lektoři vystudovali tanec a taneční umění, věnují se jak pedagogické, interpretační tak i choreografické činnosti. Pracují ale s rozdílnými principy a přístupy. Zatímco Preston Mui kombinuje ostré pohyby s plastičností, Carli Jeffersonová klade důraz na rytmus a improvizaci. Umělecký svět funguje mimo jiné jako velký okruh přátel, z toho důvodu používám v následujících kapitolách pouze jejich křestní jména.

3.1 Carli Jeffersonová - rytmický živel

„The Earth, the wind, the fire, the water return return return return. I sing this often to myself. I am child of nature.“ Carli Jefferson

Obrázek 1 Carli Jeffersonová. Zdroj: soukromý archiv.

3.1.1 Taneční vzdělání a praxe

Carli Rebecca Jeffersonová je tanečnice, choreografka, percussionistka, textařka a taneční pedagožka. Pochází z východní Anglie (narozena 17. 8. 1978, Essex) a s tancem začala už ve svých 3,5 letech. Navštěvovala kurzy taneční průpravy a v 6 letech zahájila studium na The Hildale Academy of Performing Arts. Od počátku se věnovala klasickému tanci, stepu, jazz dance a modernímu divadlu. Učila se zpívat a hrát na flétnu. Díky svému talentu a muzikalitě dokázala propojit pohyb s rytmem. Po maturitě se dostala do tříletého bakalářského oboru se specializací na site-specific choreografii a film na University of Sussex v Brightonu, pod vedením Lizz Aggiss. Součástí studia byla i historie tance a umění, které úspěšně absolvovala. Po škole se rozšířil její zájem na africký tanec, butō⁷, street dance a flamenco. Stala se členkou Essance Contemporary Company v Anglii.

V roce 2001 se zúčastnila konkurzu to tanečního souboru do STOMP a získala angažmá na celosvětové turné. Cestovali hlavně po evropských zemích jako je Anglie, Německo, Skandinávie. Navštívili Japonsko, Taiwan nebo Hawai. STOMP lze charakterizovat jako skupinu umělců, kteří pomocí svého těla, obyčejných nástrojů a věcí vytvářejí rytmicky náročné představení spojeného s hudbou, tancem a fyzickým divadlem. Členové jsou přijímáni na základě konkurzu, ve kterém musí předvést nejen pohybovou, ale i výrazovou zdatnost. Hlavním kritériem však zůstává vnímání rytmu a muzikalita jedince. V roce 2003 vystupovali rovněž v Praze, kde se Carli seznámila se členy skupiny ProjectWINGS⁸. Jejich společným zájmem byl step. Nabídli ji spolupráci při tvorbě jejich představení. Období strávené na turné se STOMP bylo sice inspirativní, ale i fyzicky a psychicky náročné, a proto se Carli rozhodla přestěhovat do Prahy a začít spolupráci se členy ProjectWINGS

⁷ Butō je dle mezinárodní encyklopedie tance styl japonského tance. V japonštině skládá ze dvou znaků: první "bu" znamená tančit, druhý "tō" dupat, šlapat (COHEN 2004: 17).

⁸ Skupina umělců, která kombinuje taneční, pěvecké a činoherní prvky k vytvoření reprezentativní inscenace moderního tanečního divadla. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.projectwings.cz/>

Obrázek 2 Carli a STOMP. Zdroj: soukromý archiv

V Praze žila 12 let, kde působila jako tanečnice, klaun, choreografka, moderátorka, percussionistka, textařka či taneční pedagožka. Vytvořila choreografie do muzikálů Marie Antoinette v Praze, Pískání po větru a Lili v Brně. Spolupracovala se zpěvačkou Lucií Bílou. V roce 2010 zaujala jako interpretka v originálním kabaretním sólovém vystoupením s názvem Trudy Unruly na London Burlesque Festival. Diváky upoutala hlavně smyslem pro humor a již zmiňovanou skvělou muzikalitou. Pedagogické zkušenosti sbírala na nejrůznějších tanečních festivalech v České republice (Prague Tap Dance Festival, Dance Festival Trutnov, Tap Dance Festival Brno, Street Dance Kemp) a Anglii (Edinburgh Dance Festival). Pořádala víkendové workshopy v Čechách i v zahraničí a učila pravidelné lekce pro veřejnost. Spolupracovala s Janáčkovou Akademií múzických umění v Brně, kde vedla workshopy zaměřené na step, rytmus těla a muzikalitu a tvořila choreografie do závěrečných absolventských koncertů. Postupem času se stala vyhledávanou umělkyní, v oblasti pedagogické i choreografické, která ušla dlouhou a náročnou cestu. Největší překážku na jejím začátku představovala zejména jazyková bariéra. Některé věci nebyla schopná správně vyjádřit v češtině, což pro ni bylo velmi omezující a frustrující.

Obrázek 3 Trudy Unruly. Zdroj: <http://www.joogleberry.com/acts/trudy-unruly>

Na počátku roku 2016 se přestěhovala z osobních důvodů do Mexika, aby v tamější přírodě nacházela další umělecké aspekty pro svou tvorbu. Chtěla by se věnovat studiu tradičního aztéckého tance, který v Mexiko City vede aztécký Šaman jménem Xolotl⁹.

3.1.2 Popis a struktura lekce step flow

V prosinci roku 2015 proběhl v pražském tanečním studiu Contemporary – prostor pro tanec víkendový seminář, který byl uspořádán jako rozloučení před jejím odjezdem do Mexika. Dvou hodinový workshop s názvem step flow byl rozdělený na čtyři části a zabýval se tématem muzikality, rytmu těla tzv. „body rhythm“, groove¹⁰ práce s vnitřní energií těla a improvizace. Cílem výuky Carli je

⁹ Xolotl se věnuje naukám tradičního aztéckého tance, založil několik skupin posvátného tance v Mexico City, vede rituály temazcal na mnoha místech v Mexiku, USA a Kanadě. [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://cestyksobe.cz/aztecky-tanec-a-temazcal-s-azteckym-samanem-xolotlem/8580>

¹⁰ „GROOVE znamená sebevědomě tančit a transformovat autenticky a kreativně hudbu na svůj pohyb ve skupinovém prostředí.“ [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.groovedance.cz/klubove-sluzby/>

ukázat tanečnickům nástroje pro jejich vlastní hudební vyjádření, povzbudit je k improvizaci a tvořivosti, prorazit bariéru strachu a studu a využít rytmus, energii a pohyb těla celé skupiny.

„bye bye“ workshop STEP FLOW
with Carli Jefferson
22. 11. 2015 15-17h
www.contemporary.cz
rezervace na 5stars@contemporary.cz

Obrázek 4 Workshop v Praze. Zdroj: archiv Contemporary – prostor pro tanec

Úvodní část probíhala bez doprovodu hudby. Začali jsme v kruhu, který podle Carli symbolizuje propojenost vnitřní energie jednotlivce se skupinou. Záměrně nepoužívá zrcadla, aby studenti mohli svoji pozornost soustředit na pohyb skrze vnitřní uvědomění. Předváděla **krátké rytmické kombinace** za pomoci zvuků vlastního těla, které jsme po ni opakovali, např. jednoduché tleskání, luskání či dupání. Zásadně nepočítala doby, ale dynamiku a rytmus pohybů interpretovala pomocí citoslovcí, které vytváří jakousi dobře zapamatovatelnou písničku.

Následovala část, v níž kladla důraz na **rytmizaci vytvářenou chodidly**. Seznámila nás s technikou tap dance, pod českým názvem step. Step se rozvíjel nejvíce v anglicky mluvících zemích, a proto používá pouze anglické názvosloví. Je založený na úderech chodidla. Rozlišujeme je podle toho, jakou částí chodidla jsou prováděny – bříškem, špičkou, patou nebo celou plochou. Setkáme se zde s názvy jako tap, pick up, heel, chuck, stamp či cowl.¹¹ Carli nám ukázala a vysvětlila všechny typy úderů. Bylo obtížné udržet rytmus, protože většina z nás

¹¹ Základní typy úderů ve stepu. [online]. [cit. 2016-04-10] Dostupné z: <http://www.stepovani.cz/steparske-udery>

se se stepem setkala poprvé. Z dobře zvládnutých prvků tvořila složitější a delší kombinace a přidávala rytmické variace z úvodní části lekce. Tempo i rytmus často měnila. Zde se začaly objevovat jisté rozdíly mezi tanečnicí v jejich hudebním vnímání neboli muzikalitě. Profesionální tanečnice, bloggerka a specialistka na tango Veronika Tomanová, vysvětluje předpoklady pro muzikalitu těmito slovy: *„Člověk může být jednoduše muzikální nebo výjimečně muzikální. Stejně jako existuje mnoho přirozeně muzikálních lidí, kteří hrají na nějaký nástroj bez toho, aniž by se stali hudebníky, najdeme spoustu rozených tanečniců. Většina dětí tančí přirozeně, když jsou velmi malé. Během růstu však často přicházíme o přirozený muzikální projev, neboť náš mozek a tělo dávají přednost rozvoji jiných dovedností.“*¹² Carli se rovněž přiklání k názoru, že každý je schopný v sobě hudební citění objevit, dále rozvíjet a prohlubovat, na čemž pracuje pokaždé, když vyučuje.

V předposlední části své lekce Carli využila rytmizaci v rámci **improvizace s postupem z místa**. Zadání znělo: 1. Nechat se řídit pohyby jednotlivých částí těla, které na sebe navazují. 2. Představovat si dráhu těchto pohybů. 3. Využít tělo jako hudební nástroj a vytvářet zvuky dupáním, luskáním, tleskáním apod. Hudební podkres tvořila přímo lektorka hrou na Cajón neboli kachon¹³. Bylo důležité uvědomit si, odkud pohyb vychází a kam směřuje. Vzhledem k tomu, že cvičení neobsahovalo žádné konkrétní kroky, bylo na každém studentovi, vytvořit si vlastní sérii pohybů v různém tempu, kde se jeden pohyb odvíjí od druhého. Bylo nutné zapojit vlastní fantazii. Vznikaly zajímavé kombinace a inspirace pro další využití. Toto cvičení se obdobným způsobem využívá v technice současného tance, v rámci principu dvojího fungování těla v pohybu. Buď se tělo pohybuje a pracuje jako celek, nebo funguje jako článkovaná soustava.¹⁴ V tomto případě byla posloupnost pohybů v těle obohacena ještě o zvukovou složku. Většina z nás se snažila spojit naše přirozené pohyby s prvky, které jsme si s Carli vyzkoušeli, což nebylo vůbec snadné.

¹² Proč je těžké, ale nikoli nemožné vyučovat muzikalitě. Veronika Tomanová, překlad z angličtiny Iva Fuková. [online]. [cit. 2016-04-10.]. Dostupné z <http://www.sitango.cz/essay11-cz.html>

¹³ Cajon (kachon) je perkusní bedýnka latinskoamerického původu. Obsahuje ozvučný otvor s laditelnými strunami, díky kterým lze zručnou hrou napodobit zvuk celé sady bicích. [online]. [cit. 2016-04-17] Dostupné z: <http://kytary.cz/bici/perkuse/cajon/>

¹⁴ Didaktika současného tance. Principy pohybu v technice současného tance. [online]. [cit. 2016-04-05] Dostupné z <http://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=3081>

V posledních třiceti minutách byla použita reprodukováná hudba, která se stala jejím inspiračním zdrojem při tvorbě variace. Nejvíce využívá rytmicky nepravidelné instrumentální a vokální skladby. Vždy záleží na její náladě, emocích a času. **Závěrečná taneční fráze** kombinovala technické prvky stepu a body rhythm, procvičené v úvodní části hodiny obohacené o prvky jazzového tance, jako např. ball change, pas de bourrée, slide, step touch. Stuktura variace propojovala konkrétní sekvence pohybů s improvizací. Nejdříve jsme se naučili vazbu, která byla pro všechny studenty stejná, opakovali ji několikrát na počítání a následně s hudbou všichni najednou nebo jako kánon. Hodinu jsme ukončili krátkou improvizací v kruhu.

3.1.3 Zhodnocení lekce

Taneční styl Carli je kombinací stepu, flamenca, jazz dance a současného tance, který vnímá takto: je vnímavou pedagožkou s bohatými zkušenostmi, které dokáže srozumitelně předat studentům. Díky své empatii je schopná navíc přijímat jejich energii a nechat se jí inspirovat. Na otázku jak vnímala účastníky workshopu, odpověděla takto: *„The students were attentive, good humoured, daring, open and fun. I enjoyed working with them of course! In different countries you see sometimes differences in their ways of engaging but generally all people have a similar process with my classes. They begin quite shocked a little bit tense and self aware, then the shackles break and they achieve great things in terms of the freedom they allow themselves to explore something new which then informs their own creation and expression in whatever style!“* Důležitým principem, který se objevuje v Carlině lekci step flow je improvizace. Je pro ni: *„one of my deep trance spaces to somehow channel the divine information that the universe has for us to BE moved rather than moving. When that also synchronises with other musicians and dancers it's blissful. And I believe it's actually magic, something that aspire to understand more about and study myself.“*¹⁵

¹⁵ Rozhovor – Carli Jefferson Praha, 10. 1. 2016

3.2 Preston Mui – sharp moving sweetheart

„I always need my brain to be working and my mind to be growing.“ Preston Mui

Obrázek 5 Preston Mui. Zdroj: <http://www.prestonmui.com/>

3.2.1 Taneční vzdělání a praxe

Preston Mui, profesionální tanečník, pedagog a choreograf pochází z Kalifornie (narozen 14. 5. 1982, San Francisco) jako nejstarší ze třech sourozenců. Otec Ken Mui vlastní autoopravnu a matka Norina Wong pracuje v bance jako úřednice. Ačkoli nepochází z rodiny umělců, od malička chtěl být performer. Netušil však, že bude jednou taneční pedagog a choreograf. Po dokončení základní školy nastoupil na School of the Arts do čtyřletého programu, kde kromě hlavního oboru tanec studoval také hudbu a zpěv. Studijní program zahrnoval zvláště metodickou a technickou výuku klasického, moderního a jazzového tance. Nejvíce ho ovlivnila pedagožka, choreografka a vedoucí tanečního oboru Elvia Marta, specializující se na techniky Lestera Hortona, Josého Limóna a Marthy Grahamové. Ve svých hodinách využívá také principy klasického a afrického tance.

V roce 2000 na základě konkurzu získal Preston spolu s dvaceti studenty stipendium na roční kurz v EDGE Performing Arts Center. Přestěhoval se do Hollywoodu. Absolvování kurzu mu otevřelo další možnosti. Jeho talent, kreativita a píle ho dovedli ke spolupráci s předními umělci jako je Mariah Carey, Lady Gaga, Black Eyed Peas nebo členové Circus de´Soil. Byl členem taneční skupiny Fanny Pak, se kterou se probojoval v roce 2013 do 7. série nejsledovanější americké taneční soutěže America´s Best Dance Crew, kde získal zkušenosti nejen jako interpret ale i jako pedagog a choreograf. Taneční skupina Fanny Pak okouzila diváky a porotu svými unikátními choreografiemi, které kombinovali různé taneční styly a techniky. Začal si uvědomovat nové možnosti ve výuce tance. Hledal další nové inspirace a našel je v hudbě, historii, módě a a v umění obecně. Postupem času se z tanečníka stal profesionální pedagog a choreograf.

JOIN THE PAK. BE DIFFERENT. BE YOU

Obrázek 6 Fanny Pak. Zdroj: <http://www.prestonmui.com>

V současné době vyučuje styl, kombinující moderní techniky, současný tanec, jazz dance a hip hop, který nazývá street jazz. Zároveň se u něj projevuje i vliv asijské taneční kultury¹⁶ Svou pedagogickou činnost rozvíjí i mimo Spojené státy americké. Své zkušenosti předává dětem i dospělým.

3.2.2 Popis a struktura lekce street jazz

Preston zavítal poprvé do České republiky v roce 2011. Dostal možnost představit svoji výuku street jazz v tanečním studiu Contemporary – prostor pro tanec. Od té doby je jeho hostem minimálně jednou za rok.

DANCE WORKSHOPS PRAGUE

Mariah Carey
Britney Spears
Lady Gaga
The Pussycat Dolls
Black Eyed Peas
Jennifer Lopez
John Legend
Janet Jackson
Christina Aguilera

Preston Mui
Los Angeles

JAZZ { Pondělí 2/1 2012 } 20:00-21:30
{ Pondělí 9/1 2012 }
{ Pondělí 16/1 2012 }

STREET JAZZ { Čtvrtek 5/1 2012 } 19:30-21:00
{ Čtvrtek 12/1 2012 }

1 lekce: 220Kč
OPEN CARD 5 lekcí: 990Kč
držitelé karty Contemporary 10% sleva

studio Contemporary; Národní nám. Míru 9, www.contemporary.cz

WEEKEND WORKSHOP
neděle/sunday 24. 8. 2014
10:00 - 12:00, 13:00 - 15:00

OPEN CLASSES
úterý/tuesday 26. 8. 2014
čtvrtek/thursday 28. 8. 2014
18:00 - 19:30

Preston Mui (L.A.)
(phenomenal choreographer, dancer and teacher)

www.contemporary.cz
CONTEMPORARY - prostor pro tanec, Nam. Míru 9, Praha 2

Obrázek 7 Workshopy v Praze. Zdroj: archiv Contemporary – prostor pro tanec

V Praze vede obvykle lekce pro děti a dospělé na mírně pokročilé úrovni. Průběh popisované lekce je rozdělen na tři části – warm up, floor work a závěrečná variace. Po krátkém úvodu a seznámení se studenty jsme si museli nejdříve uvědomit správné držení těla tzv. alignment, od rozložení chodidel na podlaze, přes postavení pánve až k působení protitahů za temenem hlavy nahoru a pávní směrem dolů. Poté začala série krátkých zahřívacích cvičení, které nazýváme též **warm up**. Nejprve ve stoje v paralelní pozici cvičením kombinujícím dýchání a rolování páteře. Tento způsob rozcvičení rozšířený v současném tanci slouží k rozehtání svalů, kloubních spojení a uvědomění si jejich vzájemného propojení.

¹⁶ V 2015 založil vlastní skupinu The Dynasties, složenou výhradně z asijských kabaretních tanečnic. [online]. [cit. 2016-04-01] Dostupné z: <http://www.prestonmui.com/>

Kombinaci jsme prováděli za zvuku luskání prstů pedagoga, jehož hlavním záměrem bylo slyšet nás dýchat. Další kombinace využívala prvky z techniky klasického tance jako je demi plié, relevé, abessé a principy fall rebound, fall recovery a lounge, známé z techniky Josého Limóna a Doris Humphreyové. Jako hudební doprovod zvolil klidnou instrumentální skladbu hranou na africký buben. Rytmus byl pravidelný, což umožňovalo dobře se v hudbě orientovat a tak se lépe soustředit na správné provedení všech pohybů a vědomé dýchání. V jednom momentě jsme museli dokonce prudce a hlasitě vydechnout, což se krásně spojilo s africkou hudbou, která nás doprovázela a vnesla příjemnou atmosféru.

Další cvičení, které začlenil do hodiny, bylo zaměřené na **izolace**. Tímto termínem rozumíme schopnost oddělit jednotlivé části těla od sebe, ovládat je a následně propojovat. Jedná se hlavně o uvědomění si na sobě nezávislého pohybu hlavy, ramen, paží, hrudníku a pánve. Preston se soustředí převážně na izolaci hrudníku, kterou přirovnává k tlukotu srdce. Neučil nás žádné kombinace, pouze ukazoval jednotlivé pohyby a my je opakovali. Tuto formu cvičení známe z techniky jazz dance a street dance. Ve většině případů používají lektoři, stejně jako Preston, populární hudbu. Zastává názor, že rytmické a energické skladby nám pomáhají lépe cítit a provádět izolované pohyby.

Následovalo cvičení na **posílení** centra těla se zaměřením hlavně na přímé a šikmé břišní svaly a zádové svaly. Používá také komplexní cviky moderního funkčního tréninku v pozici prkna neboli „plank“, při níž jsme opřeni o lokty, tělo je v jedné linii a dochází k zapojení většího množství svalových skupin. Aby byl pohyb opravdu efektivní, je nutné pravidelně dýchat. Po posilování zvolil jako kompenzaci protažení svalů, tzv. **stretching**¹⁷, tentokrát za doprovodu vážné hudby.

V druhé části hodiny jsme se věnovali cvičení na podlaze neboli **floor work**, které patří k hlavním principům a zaměřením v současném tanci. Preston využívá floor work ke koordinaci práce horních a dolních končetin s centrem těla a k

¹⁷ Stretching je dle mého názoru speciální způsob pohybové aktivity, který slouží nejen k protahování svalů, ale zvětšuje také kloubní pohyblivost a pomáhá k odstraňování svalového a psychického napětí. Je nedílnou součástí každého kvalitního tréninku a je potřeba dbát na správné provedení.

efektivnímu uplatňování pohybových vzorců *yield&push* a *reach&pull*. Pracuje vědomě s váhou těla, která je nedílnou součástí veškerého pohybu. Zejména při tanci na podlaze je důležité uvědomit si rozložení váhy těla v prostoru a umět využít práci horních končetin, když jsou dolní končetiny ve vzduchu. Přesun z pozice do pozice, z horizontálních do vertikálních linií, do vzduchu a na zem buduje pevné centrum tanečnicka. Kombinace s posunem do prostoru byla jasně rytmizovaná za doprovodu elektronických zvuků.

V poslední části lekce jsme se zaměřili na **závěrečnou taneční variaci**. Preston se nechal inspirovat textem písně. Pohybová fráze představovala příběh osamělého jedince hledajícího svoji spřízněnou duši. Chtěl po nás, abychom tanec propojili s emocí smutku a bezmoci. Pohybový slovník obsahoval izolace hrudníku v kombinaci a plastickými pohyby těla. Vše bylo v souladu s hudbou. Dbal na dodržení přesné rytmizace pohybů, která byla mnohdy dost složitá na provedení, většinou z důvodu rychlého tempa a dynamičnosti. Střídali se pomalé pohyby s rychlými, ostré s měkkými a pády s výskoky. Na konci hodiny nás rozdělil do tří skupin, měli jsme tak možnost vzájemně se na sebe podívat a inspirovat se.

3.2.3 Zhodnocení lekce

Pro Prestonův pohybový slovník je charakteristické používání kombinace ostrých izolovaných pohybů, s pomalými a plastickými. Ve své tvorbě se inspiruje převážně reprodukovanou hudbou. Je velice kreativní a chytrý muž, který pracuje s láskou a pokorou. Vznikají tak emočně i pohybově zajímavé variace a choreografie. Jeho tvorba je úzce spojená s konkrétními emocemi, pocity. „*When I am dancing, I feel free. I feel like myself. When I am performing, I am showing my emotions to the world. When I teach, I feel like I am sharing my mind with the world. It's always me, but different aspects of me. Nothing feels the same!*“ „*I like for my students leave my class feeling like they have just danced. Nothing else, just dance. And live. I give them a little piece of me and hope that the students enjoy my perspective on movement.*“¹⁸

¹⁸ Rozhovor s Preston Muiem - Praha, 20. 2. 2016

4 Vliv fúze na vlastní pedagogickou praxi

Pohyb je základní potřebou jedince. Je pro člověka, jako pro ostatní živočichy této planety, specifickou formou projevu. A tak, jak se svět vyvíjí, tak i my rosteme a získáváme zkušenosti v oblastech, které nás zajímají. Můj zájem byl již od dětství směřován k tanci, později k jeho výuce. Pedagogickou činností se zabývám více než 10 let a stále objevuji nové možnosti a zdroje inspirace. Svou výuku zaměřuji na děti i dospělé. Jsem ráda, že žiji v době, která nabízí širokou škálu dostupných stylů a technik a umožňuje mi využívat různé principy a možnosti pohybů v závislosti na vlastní kreativitě a muzikalitě.

Můj taneční background stojí na základech společenských tanců. Později jsem se začala věnovat streetovým stylům a moderním tanečním technikám. V rámci fúze tanečních stylů ráda experimentuji, ale zakládám si na principech, které mám zvládnuté jak po pohybové tak i teoretické stránce. Během svého studia na Akademii múzických umění v Praze jsem prošla metodikou techniky Marthy Grahamové a Josého Limóna, technikou klasického, lidového a současného tance. Vzdělávala jsem se a stále vzdělávám i mimo akademickou půdu v technice Lestera Hortona, pod vedením Davida Strnada. Mimo jiné se účastním také pravidelných workshopů se zahraničními lektory, jako je Michele Assaf, Joshua Pelatzky či Terry Beeman, kteří soustředí svoji výuku na jazzový tanec a contemporary dance. Moje výuka je tedy kombinací všech těchto zmíněných principů.

4.1 Používané principy

Studium jakékoli techniky je snazší, pokud tanečníci jasně vnímají pohyby svého těla. Naše vědomí o vlastních možnostech nám umožňuje pochopit, čeho můžeme dosáhnout. Za dobu své pedagogické praxe jsem si uvědomila, že znalost vlastního těla a jeho anatomie urychluje proces učení a sebezdokonalování. Na workshopech s Carli a Prestonem jsem začala více vnímat i další nezbytné principy, na které nesmí pedagog zapomínat. Je to dech, energie, vnímání opozice.

Dech je nedílnou součástí každodenního života a při správném dýchání je možné velice efektivně prohloubit vztahy s naším tělem. Pomáhá rozvíjet taneční techniku a dispozice a udržovat tanečníka ve zdravé kondici. Revoluci v dýchání při tanci podle Niny Vangely přinesla Martha Grahamová, *„Zprvé tělo tanečnice Marthy Graham začalo dýchat – a dech výrazně zveřejňovat. Zveřejňovat jeho fyziologický proces, pohyb dechu.“* (VANGELI 2005: 15) Na procesu dýchání byl vytvořen právě základ její techniky „contraction and release“ (kontrakce a uvolnění).

Tancem vyrovnáváme osobní **energii**. Upravujeme životní rytmus. Vnímání energie je nedílnou součástí současné výuky tance. Je nezbytné znát její význam a působení v tanci. Tématem energie se zabývá ve své knize *Metody taneční výchovy* technikou Lestera Hortona David Strnad, významný pedagog moderního a jazzového tance na brněnské JAMU. *„Na práci s energií se lze dívat i z pohledu teorie tzv. „Push and Pull theory“, tedy z pohledu teorie tlaku a tahu. Každý pohyb má své zahájení a svůj směr. Iniciace pohybu může být realizována tlakem nebo tahem. Tuto teorii je možno aplikovat na diferenciaci počáteční energie v tanečním pohybu.“* (STRNAD, 2015: 99) Představitelé moderních tanečních technik vnímali princip energie odlišně. Lineární postavení páteře v Hortonově technice umožňuje energii proudit ven ve všech směrech. Naproti tomu v technice Limóna je energie generována, poté vypuštěna nebo zachycena a následně uvolněna – fall and recovery, což je jeden z hlavních principů této metody. V technice Marthy Grahamové a je důraz kladen na kruhové proudění energie, která je uložena v centru těla. V technice Merce Cunninghama je stálý tok energie poskytnutý představou středové osy procházející tělem. Energie proudí směrem nahoru a dolů v momentech, kdy se trup a končetiny pohybují v opozitních směrech. Jsem toho názoru, že je důležité pracovat s využitím energie dle dané techniky.

Posledním a velmi důležitým předpokladem, který je třeba tanečníka naučit, je práce s opozicí. Již „citovaný“ David Strnad vysvětluje tento principy slovy: *„Představa prodloužené pracující nohy, zapuštění stojné nohy do země v kombinaci s tahem paží do opozice poskytuje stojné noze a následně pak celému*

tělu větší stabilitu. Práce s opozicí tedy zajišťuje stabilitu tanečníka. Bez opozitních energií vůči jevům, jako je gravitace – tanečníkův nejhorší i nejlepší přítel, bychom nebyly schopni provést cokoli důsledně. Bez pochopení, odkud pohyb přichází, nebude jasný jeho cíl nebo konečný výsledek.”(STRNAD, 2015: 97)

Dnešní doba je otevřená kreativě a experimentování. A proto i já, kromě zavedených čistých stylů, vyučuji styl postavený na principu fúze - contemporary latino. Z názvu je zřejmé, že využívám kombinaci současného tance, moderních tanečních technik a společenských tanců.

4.2 Popis a struktura lekce contemporary latino

Lekci rozdělují do tří částí stejně jako Preston. Začínám **warm upem** s prvky rolování páteře společně s dechem k rozehtání svalů a kloubních spojení. Často používám princip **floor work** a zapojuji ho do svých hodin. Preston mě také inspiruje v používání **izolací** v těle, jejichž principy průběžně začleňuji do své výuky jak v rámci rozcvičky, tak i při vytváření choreografií. Úvodní část lekce uzavírám **posilováním a stretchingem**.

V druhé části se zaměřuji na pohyb v prostoru. Podobně jako Carli využívám kombinaci základních kroků latinskoamerických tanců a prvků jazz dance a vytvářím krátké pohybové variace, které ještě „okořením“ tleskáním, luskáním nebo dupáním. Konec hodiny patří vždy závěrečné taneční variaci, v nichž propojuji prvky z předchozích částí lekce. Experimentuji s rytmem a dynamikou. Carli mě naučila vnímat rytmus jako melodii, nepočítat jednotlivé doby, což se ukázalo jako velice efektivní.

4.3 Zdroje inspirace

Ve většině případů nacházím inspiraci v hudbě a lidech. Vybrané pedagogiky jsem zvolila proto, že jsou jedni ze silných zdrojů mé inspirace. A samozřejmě nejsou sami. Patří k nim i výnamné osobnosti, se kterými jsem se setkala nebo stále setkávám na akademické půdě pražské HAMU. Jsou to především Mahulena Křenková a Václav Janeček, díky jejichž přístupu vedení lekcí klasického tance

jsem si začala více uvědomovat základní principy fungování protitahů v těle, které nyní častěji zdůrazňuji ve své výuce. Libuše Ovsová mi pomohla pochopit, že moderní taneční technika Josého Limóna by měla být nedílnou součástí výchovy dnešní tanečníků a je nutné se jí ve své praxi podrobně věnovat. Pokud bych měla jmenovat další osobnosti mimo akademickou půdu, byl by to za Českou Republikou jednoznačně již zmíněný David Strnad, dále Martin Vraný, Jarek Cemerek, Vendula Poznarová, Ivana Hannichová, Šimon Kubáň, Tomáš Protivínský atd. Ze zahraničních lektorů je to Joe Alegado, Joshua Pelatzky, Terry Beeman, Megan Lawson, Roxane D'Orléans Juste z USA, Michele Oliva a Silvia Marti z Itálie, Florence Meregalli z Francie a Jeremi Lepine z Belgie.

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit úvod k progresivně se rozvíjejícímu trendu, kterým je **fúze tanečních stylů a technik**, shrnout jejich základní principy a charakteristiky. Pro konkrétnější představu o tomto trendu v praxi jsem zvolila popis způsobu výuky dvou profesionálních pedagogů, Carli Jeffersonové a Prestona Muie, se kterými jsem vedla také osobní rozhovor. V závěrečné kapitole jsem objasnila vliv fúze a jeho využití v rámci mé vlastní pedagogické praxe.

Rytmus a muzikalita charekterizují Carli a její výuku. Dokáže chytře a kreativně využít rytmus z různých pohledů. Pracuje s ním při pohybu v prostoru, nebo ho propojuje s improvizací. Pohybující tělo je zároveň nástrojem, kterým si interpret vytváří svůj vlastní hudební doprovod. Preston zakládá svoji výuku na ostrých izolovaných pohybech těla v kombinaci s pomalými a plastickými. Právě princip izolace doprovází výuku jeho taneční lekce takřka po celou dobu jejího trvání. Jejich výuka je ojedinělá a promyšlená, ale i přesto u nich obou najdeme podobné styčné body, např. zařazení základních principů moderních tanečních technik a streetových tanečních technik, což souvisí s jejich vzděláním v této oblasti. Oba pracují vědomě s dechem, energií a opozicí. Dbají na technickou vybavenost tanečníků. Posledním příkladem spojujících postupů obou lektorů je závěr hodiny. Oba dva završují závěrečnou taneční frázi nebo krátkou choreografií, což se může jevit jako další obecná charakteristika pro trend fúze tanečních stylů.

Původní záměr psát práci o fúzi tanečních stylů byl veden mým pedagogickým zájmem o tento způsob výuky tance. Při hlubším zkoumání dané oblasti jsem si uvědomila, že se stává velmi rozšířeným fenoménem a může v budoucnosti velmi ovlivnit taneční umění v rámci pedagogiky i choreografické tvorby. Spojuje v sobě nejen různé taneční techniky a styly, ale také bojová umění, jógu, pohybové terapie a zdravý životní styl. Jsem přesvědčená, že v globalizovaném světě s rychlým přístupem k informacím a mediálním propojením, se tanec čím dále více dostává do podvědomí i netradičnímu publiku a netanečníkům obecně. V době, kdy nabídka performančního umění nebo zájmových aktivit je nekonečná

musí i tanec, aby se nepropadl mezi okrajové umělecké žánry, hledat a nabízet všechny své podoby. Fúzování je naprosto přirozenou cestou dalšího vývoje v oblasti tance a navázáním na předchozí etapy.

Největší boom a podporu tanečního světa zatím tento trend zažívá v USA, kde tvůrčí ani divácká obec nerozlišuje mezi uměleckým a komerčním tancem. Američané užívají pojem entertaining¹⁹ a rozlišují ho pouze na úspěšný a neúspěšný. Ke způsobu jeho pojetí nebo novátorství jsou velmi otevření. Není proto náhoda, že právě spousta známých technik moderního tance se zrodila ve Spojených státech amerických. Ze stejného místa přichází i podpora nynějšího trendu, kterým se můžeme inspirovat. Contemporary dance, který se tam vyučuje, běžně používá principy fúzování a čerpá z komerčních stylů. I pro Prestona znamená termín contemporary dance velmi osobitý styl, který dbá na technickou vybavenost tanečníků a je otevřený kreativitě a muzikalitě. Carli ho vnímá dvěma způsoby. Na jedné straně si uvědomuje, že se jedná o novou vlnu tanečního projevu a přístupu, která rozbila konvence moderního tance, na straně druhé je to pro ni zároveň něco, co je teď, co je přítomno a co přichází. Zajímavou tendencí ovšem je obrovský posun i těchto stylů, do kterých pedagogové dodávají obsah a individuální výpověď. Podle mého názoru lze tedy konstatovat, že streetové techniky a jejich pohybový slovník se stávají další větví contemporary dance.

Fúze tanečních stylů mi jednoznačně přináší nové způsoby sebevyjádření, pohybového ztvárnění, větší zábavu či nečekané okamžiky. Kdo jiný, než taneční pedagog chce, aby se lidé zajímali o tanec a chtěli ho provozovat. Ovšem málokdo si uvědomuje přesah tanečního umění a jeho celospolečenský přínos.

K tanci patří disciplína a odříkání, vzdělávání a kultivace tělesného i osobního projevu, a také přátelství, respekt a vzájemná podpora. Práce v kolektivu, ve kterém se potkává individualita jednotlivce se zodpovědností k vytvářenému celku. Všechny tyto atributy rozvíjejí motivační a volní vlastnosti a sociální dovednosti. Umělecká hodnota tance navíc uvádí děti i dospělé do kulturních souvislostí a estetiky duše i těla. Kombinace těchto umů nabízí velmi dobré

¹⁹ zábavný průmysl

vybavení přenosné do dalších situací a životních momentů. Tanec je naprosto jedinečná komodita, a pokud tento materiál žije v kvalifikovaných rukách, vede k reálnému zvýšení kvality života u dětí i dospělých. A to v obou polovinách lidské celistvosti – tělo s duší, duše s tělem. A to vše doprovázené krásnou hudbou. Pohyb je síla, která nás udržuje na cestě, v naději a vlastně i naživu. Tanec a hudba jsou pro mnohé meditace, nutkavá výpověď, která uleví traumatům a nezdarům nebo znásobí radosti a vítězství. Umožňuje prožít si své okamžiky tady a teď.

6 PRAMENY A LITERATURA

Prameny

Rozhovor s Carli Jeffersonovou - Praha, 10. 1. 2016

Rozhovor s Preston Muiem - Praha, 20. 2. 2016

Literatura

CAYOU, Dolores Kirton. *Modern jazz dance*. [1st ed.]. Palo Alto, Calif.: National Press Books, 1971. ISBN 0874841399.

COHEN, Selma Jeanne (ed.). *International encyclopedia of dance: a project of Dance Perspectives Foundation*, Inc. 1st pbk. ed. New York: Oxford University Press, 2004. ISBN 0-19-517590-5.

KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-033-9.

PETIŠKOVÁ, L., VANGELI, N. *Čítanka světové choreografie 20. Století*. [studijní texty Konzervatoře Duncan Centre]. Vyd. 1. Praha: Konzervatoř Duncan Centre, 2005. ISBN 80-239-6412-7.

STRNAD, David. *Metoda taneční výchovy technikou Lestera Hortona*. Vydání první. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2015. ISBN 978-80-7460-078-4.

OPAVSKÁ, A. *Český současný tanec v devadesátých letech 20. století*. (Disertační práce), HAMU, 2015. s. 301, ved. práce prof. Mgr. Dorota Gremlicová, Ph.D.

STEJSKALOVÁ, N. *CO JE TO STREET DANCE, JEHO VZNIK A VÝVOJ VE SVĚTĚ I V ČR*. (Bakalářská práce), HAMU, 2014. s. 64.

Internetové zdroje

AGGIS, Lizz. [online].[cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.lizaggiss.com>

ANALÝZA TANCE: Konkrétní problematika taxonomie umění [online].[cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2999>

CESTY K SOBĚ. Aztécký tanec a temazcal s aztéckým šamanem Xolotlem. [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://cestyksobe.cz/aztecky-tanec-a-temazcal-s-azteckym-samanem-xolotlem/8580>

DIDAKTIKA SOUČASNÉHO TANCE. Principy pohybu v technice současného tance.[online].[cit. 2016-04-5]. Dostupné z: <http://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=3081>

EDGE PERFORMING ART CENTER. Scholarship program.[online].[cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.edgepac.com/scholarship.htm>

FANNY PAK. [online].[cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.fannypak.com/>

FIT YOU. Cviky - Prkno (plank).[online].[cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://fityou.cz/cviky/prkno-plank/>

GROOVE DANCE. [online]. [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.groovedance.cz/klubove-sluzby/>

JOOGLEBERRY ACTS. Trudy Unruly. [online].[cit. 2016-04-12].Dostupné z <http://www.joogleberry.com/acts/trudy-unruly>

KYTARY.CZ. Cajon.[online].[cit. 2016-04-17].Dostupné z: <http://kytary.cz/bici/perkuse/cajon/>

METODIKA MODERNÍHO TANCE. Alignment.[online].[cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=3081>

MUI, Preston.[online].[cit. 2016-04-01]. Dostupné z:
<http://www.prestonmui.com/>

NAHARIN, Ohad. v pořadu Na plovárně. Česká televize 1, 17. 2. 2016. Dostupné z
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/215522160100027-na-plovarne-s-ohadem-naharinem/>

PROJECT WINGS. [online]. [cit. 2016-04-12]. Dostupné z:
<http://www.projectwings.cz/>

SLOVNÍK CIZÍCH SLOV [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z:
<http://www.slovník-cizich-slov.net>

STEPOVÁNÍ. Stepařské údery.[online].[cit. 2016-04-10]. Dostupné z:
<http://www.stepovani.cz/steparske-udery>

STOMP. [online].[cit. 2016-04-10]. Dostupné z: [http:// www.stomponline.com/](http://www.stomponline.com/)

TANEČNÍ MAGAZÍN. Není jazz jako jazz aneb jazzový tanec nepatří jen muzikálům.[online].[cit. 2016-04-20]. Dostupné z:
<http://www.tanecnimagazin.cz/2009/03/09/neni-jazz-jako-jazz-aneb-jazzovy-tanec-nepatri-jen-muzikalum%E2%80%A6/>

TOUMANOVÁ, Veronika. Proč je těžké, ale nikoli nemožné vyučovat muzikalitě. SITANGO.cz [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z:
<http://www.sitango.cz/essay11-cz.html>

ZAR, Rachel. Performance spirit. [online].[cit. 2016-04-10]. Dostupné z:
<https://rachelzar.wordpress.com/tag/elvia-marta/>

7 PŘÍLOHY

7.1 Rozhovor s Carli Jeffersonovou - Praha, 10. 1. 2016

Contemporary dance can be defined in any different ways which definition would you used, what is contemporar dance for you?

When I studied my BA Honours degree at Brighton University UK (graduated in 2000) we obviously studied the history of dance and art as part of our academia. I am aware that 'contemporary dance' describes a particular wave of dance expression and approach which broke from conventions of modern dance, released the formalities of certain forms and ways of seeing, moving and creating concept for movement. That it encapsulates a time period in the history of dance and an umbrella of dancers and choreographers.

However for me the term 'contemporary' also describes for me what is now what is present and up and coming in this way I feel that it's a shame if the terminology contemporary or even modern should be limited to a certain time period and cannot be liberated to mean what it means! Maybe that's a strange response but it's a good question and something I have often thought about! The words we use are sometimes problematic, or limiting, or limited from their previous categorisations.

Which dance style do you like and use them in your teaching, do you like to combine more different styles into one special, that people will recognise?

I have been dancing since I was three and a half years old. I began to study dance in England in 1981 at this time I danced Ballet, Tap, Modern theatre, Jazz, I later was involved in a Contemporary dance company, learned singing and played the flute. My education continued when I studied Butō, African dance, Authentic movement, Street and Flamenco. My studies of art from a young age and into my adulthood included installation, film, fine art painting, writing, drawing, lighting and sound design, sculpture. And then obviously playing with Stomp extended my drumming and body percussion skills I feel that all of these styles and perspectives on musicality, observation, expression & movement vocabulary have made me who I am as a human and dancer, and when I teach I

like to try and encapsulate and articulate the all round influences that informed me so I can't pinpoint 'one' style that facilitates me the most I had the privilege of a very diverse artists palette which allows me to paint with many colours and patterns.

What is unique in your style and what do you like the most?

I guess what you observed about energy is key to me particularly in my time spent performing, choreographing and teaching in Czech Republic being a foreigner and trying to express in WORDS is sometimes frustrating and limiting, even in your native language people interpret words in a number of ways energy is something that resonates. It vibrates within and around the energetic sphere of an individual and group and affects them without even having to talk about it to even have to put your finger on what it is and define it intellectually. I am aware that people are moved by me by my intention and joy in making music, in listening to each other, in humour, in clown.

What do you give to your students at your class, what is the target of your teaching?

I try to shake up their classic preconceived programmed view of what it is to teach and what it is to learn so I teach generally in a circle, where we are all equal and able to see and feel each other better than evaluating and judging ourselves in a mirror and also comparing ourselves to others depending on where we are in the hierarchy of the placing in the room the target of the teaching is to equip each individual with tools for their own musical expression and investigation, to feed them many small pieces of information and different possibilities and then to try and encourage them to improvise, to break through the fear barrier which holds them. Back from just relaxing and enjoying their own rhythm, their own body and the rhythm and movement of the collective which can be precious and I believe is vital in this generation which is generally very focused around individualism.

If you remember teaching in Contemporary – prostor pro tanec, do you like the energy of the students, were they different from students from the other countries, do you like them?

The students were attentive, good humoured, daring, open and fun I enjoyed working with them of course! In different countries you see sometimes

differences in their ways of engaging but generally all people have a similar process with my classes they begin quite shocked a little bit tense and self aware, then the shackles break and they achieve great things in terms of the freedom they allow themselves to explore something new which then informs their own creation and expression in whatever style!

Which type of music do you like and use in your classes, live music, classical, elektronik, folk, whatever, when you are making choreography what is first, music or movements?

I like to use a range of music in my classes and it will depend on my mood, and emotions and the time, but also its important to gauge the tempo and complexity of the music according to the level of the students, for the students to glean the best from a sequence or exercise its best they are in a groove that they feel comfortable, in that way I like to use funk, soulful rnb, or maybe house, drum and bass it really depends.

When making choreography, wow, it's like a crazy synthesis or the concept, the movements which are evolving from the emotion and thoughts and the music for me it's really synchronised process of them all, but music is the deep layer that it's amazing joy to click into and just swim inside the potential possibilities of what you choose to accent and illustrate endless!

Many artists have their own philosophy or such a motto, do you have idea in your life, that you follow?

The earth, the wind, the fire, the water return return return return. I sing this often to myself. I am a child of nature, I worship and give thanks for the elements they fuel and feed me seventies baby hippy at heart!

Can you describe your feelings when you are dancing, performing or teaching? Is there anything special that can only this beautiful work such as dance give to you?

It's for me the tenuous light string of reaching some kind of ecstasy a place where there is no judgement, no fear, no borders, the possibilities are so endless and intoxicating I guess improvisation is one of my deep trance spaces to somehow channel the divine information that the universe has for us to BE moved rather than moving. when that also synchronises with other musicians and

dancers it's blissful. And I believe it's actually magic something that ni aspire to understand more about and study myself.

Do you have time to become sometimes as a student, do you visit any dance workshops, do you have any favorite summer dance workshops or festivals?

I am now moving to Mexico to return to my studies of energy, of the earth and its vibration. I would like to learn more about Aztec dance which is very much a channeling and worship of the energy of the elements. Now that my body hurts a little more I am looking for ways to continue, but not to beat up my body so it's about learning how to do the best with physical limitations, with an aging dancers body that doesn't want to stop doing what it loves!

Who is the main person that inspired you the most of all? Where do you find inspiration?

My mother inspired and encouraged me all my life to do my best....not in comparison to anyone else but to just to be the best I can be her love and support have kept me sane in all the ebbs and flows of my life as a creator and kept me keeping on able to believe in myself even in the brutal harshness of show-business which can be soul destroying for a sensitive soul like me!

Did you always want to be what you are and do what you do now? Where do you see yourself after 10 years?

I always seemed to be determined and driven to create, to make, to construct with materials, music, thoughts and feelings. I remember a particular choice at 18 when I consciously chose to not study the academia of the English language and poetry which I also loved and to advance and take the risk and properly be a studying artist. Whatever the consequences ten years is a very long time but time also flies!! I hope to be creating, happy and healthy and living harmonically with a family living in, and understanding and nurturing nature and continuing to feel the deep gratitude I feel for the blessings in my life those feelings I want to continue to share with others on a smiler frequency

7.2 Rozhovor s Prestonem Muiem - Praha, 20. 2. 2016

Contemporary dance can be defined in many different ways which definition would you use, what is contemporary dance for you?

Contemporary dance is a style of dance that includes all techniques and styles. It is navigated by who you are and your life experiences.

Which dance style do you like and use them in your teaching, do you like to combine more different styles into one special, that people will recognize?

I like to use hip hop, jazz, modern and lyrical. I also use my skills from my knowledge of tap in the timing and musicality. Contemporary can use all of your skills and techniques in the most intricate of ways.

What is unique in your style and what do you like the most?

What's unique in my style is that it is purely mine. Contemporary is such a personal style that no one can create what you do. And if you let yourself dance, than no one can create what you do. That's what I like the most about my style and contemporary.

What do you give to your students at your class, what is the target of your teaching?

I like for my students leave my class feeling like they have just danced. Nothing else, just dance. And live. I give them a little piece of me and hope that the students enjoy my perspective on movement.

If you remember teaching in Contemporary – prostor pro tanec, do you like the energy of the students, were they different from students from the other countries, do you like them?

Many of my most favorite classes have been taught at Contemporary. The students there really give their all. The hunger is there and I can feel it. It's very inspiring.

Which type of music do you like and use in your classes, live music, classical, electronic, folk, whatever, when you are making choreography what is first, music or movements?

Music always comes first. I usually like music that has electro beats. That's probably because when I was a young, I went to a lot of rave parties. That has really shaped who I am and what I grew up dancing to. Late nights. Wasted. All night. Dancing.

Many artists have their own philosophy or such a motto, do you have idea in your life, that you follow?

My philosophy is to always be creating in your life. Whether your are dancing, painting, fashion, cooking, decorating, you should always be using your artistry. Life is art and art is life. That's my philosophy.

Can you descibe your feelings when you are dancing, performing or teaching? Is there anything special that can only this beautiful work such as dance give to you?

When I am dancing, I feel free. I feel like myself. When I am performing, I am showing my emotions to the world. When I teach, I feel like I am sharing my mind with the world. It's always me, but different aspects of me. Nothing feels the same!

Do you have time to become sometimes as a student, do you visit any dance workshops, do you have any favorite summer dance workshops or festivals?

As I get older, I am moving away from being a dancer. But I am always learning something new. It can be about business, or directing, or politics, or martial arts. Anything! I always need my brain to be working and my mind to be growing.

Who is the main person that inspired you the most of all? Where do you find inspiration?

My grandmother inspires me the most. She was worked so hard to become the woman she is. She is strong, creative, caring, generous and smart. She inspires me to be a better person, which then makes me a stronger artist. I find inspiration in EVERYTHING! Music, art, fashion, stories, history.... everything has so much inspiration. I can find it in a piece of dust.

Did you always want to be what you are and do what you do now? Where do you see yourself after 10 years?

I always knew I would be a performer, but I didn't know I would be a dancer or choreographer. I began in the theater and was trained as a singer and actor as well. Becoming a professional dancer happen by accident. A very happy accident. In 10 years I hope to have created work that is beautiful, honest and powerful.

7.3 Ukázky pedagogické a choreografické práce Carli Jeffersonové a Prestona Muie na DVD nosiči

01. Carli Jeffersonová showreel 2009

- Video ukázka souhrnu choreografické a interpretační činnosti

02. Carli Jeffersonová na Terra Musica

- Video ukázka pedagogické činnosti

03. Carli Jeffersonová alias Trudy Unruly

- Video ukázka interpretační činnosti

04. Carli Jeffersonová a Antoinetta královna Francie

- Video ukázka choreografické činnosti

05. Carli Jeffersonová & ProjectWINGS

- Video sestřih z koncertu Jesus Christ Superstar

06. Preston Mui - The Dance Reel

- Video ukázka souhrnu choreografické a interpretační činnosti

07. Preston Mui - Street jazz v Contemporary – prostor pro tanec

- Video ukázka závěrečné taneční variace v rámci pražského workshopu

08. Preston Mui - Street jazz v EDGE

- Video ukázka závěrečné taneční variace v tanečním studiu EDGE

09. Fanny Pak v soutěži Americas Best Dance Crew Season 7

- Video ukázka představení Fanny Pak společně s Prestonem

10. My Body is a Cage

- Video ukázka choreografické tvorby

11. Introducing The Dynasties

- Video ukázka představující Prestonovu taneční skupinu